గంధర్వలోక యాత్ర

శ్రీ కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

౧

ఉదయం ఏడుగంటలకు ప్రారంభించిన గాలివాన అర్ధరాత్రి అయినా ఏమాత్రమూ తగ్గలేదు. దాని హోరుకు తల దిమ్మెత్తి పోతున్నది. రోజల్లా నాకు భోజనం లేదు. మావాళ్లు పుట్టింటికి వెళ్లారు. నేను హోటల్లో భోజనం చేస్తున్నాను. ఈ గాలివాన మూలంగా హోటలు నాకు నూరుగజాలదూరం కాక నూరు వందలమైళ్లదూర మయిపోయింది.

రెండురోజులపాటు చీకటికొట్టులో ఉంచితే ఎటువంటి ఆత్మప్రియత్వంకూడా దిగిపోతుం దనుకుంటాను. పన్నెండు గంటలసేపు అచ్చగా నాతో నేను కాలక్షేపం చెయ్యవలిసి వచ్చేటప్పటికి వెర్రెత్తి పోసాగాను. నావంటి మానవద్వేషికి కూడా మానవులు కావా లన్నమాట — ద్వేషించటానికే కానివ్వండి!

ఈ విడిఖైదువల్ల నా మానవద్వేషం తగ్గిం దనుకోవద్దు. నేను మానవుడి అజ్ఞానాన్ని ఏ పరిస్థితుల లోనూ క్షమించలేను; కాకపోతే, ఆకాశంలో సూర్యుడు ప్రకాశిస్తూ, చెట్లమీద పక్షులు కిలకిల లాడుతూ, నాశరీరంలో సంపూర్ణారోగ్యం ఉన్నంతవరకూ మానవుడి అజ్ఞానాన్ని ఒక విధంగా సహించగలను. అంతే.

నా మానవద్వేషాన్ని సమర్థించటం మొదలుపెడితే ఒక భారతం అవుతుంది. అందుకని రెండు ముక్కల్లో చెప్పేస్తాను — రాజకీయాల్లోనూ, సాంఘికవిషయాల్లోనూ, విశ్వాసాల్లోనూ, సంస్కారంలోనూ సాటిమానవుడు నాకు తలవంపు తెచ్చాడు. మానాన్న, తను బ్రాహ్మణ వైదిక కుటుంబంలో పుట్టటంవల్ల అత్యుత్తమమైన పుట్టుక పుట్టా ననుకున్నప్పుడు నేను తల వంచుకున్నాను; "మా కోడలు వచ్చిన వేళావిశేషం ఏమిటో కాని అది అడుగు పెట్టి నప్పటినుంచీ మాకొక్కటీ కలిసిరాలేదు!" అని మా అమ్మ అన్నప్పుడు తల వంచుకున్నాను; మా బావ మరిది వ్యాజ్యం గెలవటానికి హరనాథుభజన ప్రారంభిస్తే తల వంచుకున్నాను; నా అన్నగారు అత్తవారి దగ్గిర అయిదువందలు తీసుకుని భార్యను కాపరానికి తెచ్చుకుంటే తల వంచుకున్నాను. తనమీద ఎవరో చెయ్యి వేసినందుకు మా పినతల్లికూతురు చేసిన అల్లరికి తల వంచుకున్నాను; ప్రేమించకుండా భర్తలతో పాతివ్రత్యం ఆచరిస్తున్న ప్రతి యిల్లాలినీ చూసి తల వంచుకున్నాను; స్వార్థాన్నీ, లోభత్వాన్నీ, అసూయనూ సంరక్షించటానికి ఏర్పాటయిన నీతి న్యాయ చట్టాలను చూసి తల వంచుకున్నాను; దేశాలు దేశాలతో యుద్ధం చేస్తుంటే నేను తల వంచుకున్నాను. తన అల్పత్వానికీ, అజ్ఞానానికీ అహంకరించి విర్రవీగే మానవుణ్ణి నేను ఎన్నటికీ క్షమించలేను. మానవజాతి యావత్తూ ఒక్కసారిగా ఆత్మహత్య చేసుకునేటందుకు తీర్మానం ఒకటి పెడితే దాన్ని నేను తక్షణమే బలపరుస్తాను.

౨

గడియారం పన్నెండు కొట్టటంకూడా విన్నాను. బయట దయ్యాలు విసుగూ విరామమూ లేకుండా కీచులాడుకుంటున్నై! ఆతరవాత నేను కునికి ఉండాలి. అకస్మాత్తుగా తలుపు చప్పుడు విని లేచాను. గడియారంకేసి చూస్తే ఒంటిగంట దాటింది.

నేను లేచింది తలుపుచప్పుడుకే అయినప్పటికీ, లేచిన కొంతసేపటివరకూ ఎవరో తలుపు తడుతున్నారనేది నా బుర్ర కెక్కలేదు. ఒకొక్కప్పుడు చప్పుడు మేలుకుని ఉన్నప్పటికంటె కలతనిద్రలో గట్టిగా వినిపిస్తుంది.

ఈ అపరాత్రివేళ ఈతుపానులో తలుపుతట్టేవా రెవరు ? లేచి వెళ్లి తలుపు తీసి చూడటానికి చాలా సేపు పస్తాయించాను. అది తలుపు చప్పుడే ననీ, మా తలుపే ననీ నిశ్చయించుకుని లేచి వెళ్లి తలుపుతీశాను. మరుక్షణమే పదిటన్నుల గాలివాన ఇంట్లో ప్రవేశించింది. అందులో ఒకభాగమల్లే ఒక పెద్దమనిషి లోపల వచ్చి పడ్డాడు. మళ్లీ తలుపు మూసి గడియ పెట్టడానికి నీరసంగా ఉన్న నాశక్తి యావత్తూ వినియోగించవలసివచ్చింది.

" అబ్బబ్బబ్బ ! ఏమి మహాప్రళయం!" అన్నాడా పెద్దమనిషి పైనుంచి కిందికి కాలువలుగట్టుతూ.

" ఎవరు మీరు ? " అన్నాను, చేతిలో పట్టుకున్న హరికేనులాంతరు ఆయన మొహానికెత్తి.

ఆ మొహం చూడగానే నా కమిత ఆశ్చర్యం వేసింది. నేను భారతదేశంలో ఉన్న అన్ని జాతుల మొహాలూ చూసిఉంటాను. ప్రపంచంలో ఉండే చాలా జాతుల మొహాలలో చాలాభాగం ఫొటోల ద్వారా అయినా చూసిఉంటాను. ఈ పెద్దమనిషి మొహం ఏజాతికీ చెందినట్టు కనిపించలేదు. ఆయనను ఫొటోతీసి చూపిస్తే విగ్రహమని నమ్మిఉండేవాణ్ణి. చార్లీ మాకార్తే మొహ మంత వికృతంగా లేదన్న మాటే కాని, చార్లీ మొహం చూస్తే ఎటువంటిభావం కలుగుతుందో నాకీ పెద్దమనిషి మొహం చూస్తే అటువంటి భావమే కలిగింది. ఆయన ఆమొహం నాకేసి తిప్పి నోరు తెరచి మాట్లాడుతుంటే ఏదో విగ్రహం మాట్లాడుతున్నట్టే ఉంది.

ఆయన నాప్రశ్నకు వెంటనే సమాధానం చెప్పక అటూ ఇటూ చూసి, " ఈ ఇంటో ఇంకెవ్వరూ లేరు కాదూ ? " అన్నాడు.

" లేరు. దేనికీ ? "

ఆయన నాదగ్గిరికి వంగి రహస్యంగా, " నేను గంధర్వుణ్ణి ! " అన్నాడు. నేను పట్టలేని ఆశ్చర్యంతో ఆయనకేసి తేరిపారచూశాను.

నిజమే ! ఆమనిషి కళ్లార్పటంలేదు. ఆయనను చూడగానే చార్లీ మాకార్తే స్మరణకు రావటానికి సగం కారణం అదేనేమో. ఆయన కాళ్లకేసి చూశాను. కాళ్లకు ఏమాత్రమూ బురదలేదు. పాదాలు భూమిని ఆనుతున్నట్టే కనిపించింది కాని వాటికీ భూమికీ వెంట్రుకవాసి ఎడం ఉంటే ఉంటుంది. నేల బారుగా పడుకుని చూస్తే కనిపిస్తుంది. కాని ఆపని చెయ్యటానికి నాకా సమయంలో సాహసం చాలక పోయింది. ఆయనబట్టలు నీళ్లోడుతున్నప్పటికీ శరీరం పొడిగానే ఉంది. ఆయన బట్టలు కట్టుకున్నాడనటానికీ వీలులేదు. చుట్టూ చుట్టుకున్నాడు. ఒక పొర నెత్తిమీదికి కూడా వచ్చింది. అవి పుట్టమట్టి రంగు ముతక ఖద్దరుబట్ట లని కనిపెట్టాను.

" మీరు నిజంగా గంధర్వు లయితే తెలుగు ఎట్లా మాట్లాడుతున్నారు ? " అన్నాను.

" మనం మనస్సులతో మాట్లాడుతున్నాం. దానికి భాష లేదు."

" మరి మన మాటలు నా చెవులు వింటున్నయ్యే ? "

" చెవులకు అటువంటి భ్రమ కలిగించే శక్తి ఉన్నది. కలలో నువ్వెప్పుడూ మాటలు వినలేదా ? ఒక్కొక్కసారి నిద్రలేచినతరవాత కూడా ఆమాటలు చెవిలో గింగురు మని మోగుతూ ఉంటై. ఆ మాటలు ఎవరు మాట్లాడినవి ? "

" అ-వు-ను ! కావచ్చును. అదే ఉంటుంది. అయితే మీ కీ ఖద్దరుబట్ట లెట్లా వచ్చినై ? గంధర్వులకుకూడా కాంగ్రెసు తత్వంఅబ్బిందా ? "

ఆయన నవ్వి, " లేదు. ఒక బట్టలకొట్టులో ప్రవేశించి ఒక తాను సంగ్రహించి చుట్టుకున్నాను. మీ ప్రపంచంలో దిగంబరులను సహించలే రని తెలిసింది. నన్ను చూసి జనం గొల్లున అరిచి కేకలువెయ్యసాగారు. అదీకాక నేను మనిషి నయిన తరవాత నాకు చలిబాధ ఒకటి కొత్తగా పట్టుకున్నది " అన్నాడు.

" ఆ గుడ్డలు విడిచెయ్యండి. నేను వేరే పొడిగుడ్డ లిస్తాను. పైగా నాకా ఖద్దరుగుడ్డలు చూస్తే వికారం వస్తున్నది."

"నీకు ఖద్దరు సరిపడదా ?"

"సరిపడదు. అది మా దారిద్ర్యాన్నీ మా మూ ఢ్యాన్నీ ఒక్కసారిగా చాటుతుంది. అంతర్జాతీయతను వెలిపెట్టేది మేము కట్టుకున్న మడి ఖద్దరు. నాకు మడి అంటే చాలా అసహ్యం !" అన్నాను.

"నా కిప్పుడు నీతత్వం అర్థమయింది. నువు జీవితంమీద తిరగబడిన ప్రాణివి. నీ ముఖ్య లక్షణం అసంతృప్తి. మొదటి అవకాశం నీకు లభించి ఉంటే నువ్వే ఖద్దరు తత్వం స్థాపించదగినవాడివి. ఆ అవకాశం మరెవరో తీసుకున్నారు—నువు తిరగబడ్డావు. ఆగు! నిన్ను గురించి నీకన్న నాకు బాగా తెలుసును. లోకం నీతో ఎన్నటికీ తృప్తిపడదు, లోకంతో నువ్వూ తృప్తిపడవు. కాని ఆవిధంగానే ఈలోకంలో నీకు స్థానం ఉంది. లోకానికీ నీకూ ఉన్న బాంధవ్యం మరొకవిధంగా ఉంటే నీకు తృప్తి ఉండదు. మాట వరసకు అంటున్నాను, ప్రపంచం నువు కోరినట్టు ఈరోజున మారితే మళ్లా దానిమీద నువు తిరగబడి తీరుతావు !"

ఆయనమాటలకు నాకాశ్చర్యం కలిగింది. కొద్ది సేపటికింద నే ననుకున్న విషయమే ఆయన స్పష్టంగా విప్పి చెప్పాడు.

3

ఆయనకు నాధోవతి కట్టుకోవటం చాతకా లేదు. నాభార్య చీరలలో పదమూడు మూళ్లది ఒకటి వెతికి ఆయనకు చుట్టబెట్టి, నా వాలుడుకుర్చీలో ఆయనను కూర్చో బెట్టాను. అంత ఆజానుబాహువు కుర్చీలో కూర్చుంటే కుర్చీపట్టా ఏమాత్రమూ చెక్కుచెదరలేదు. ఆయన బొమ్మమొహమూ, చుట్టుకున్న నాభార్యగళ్లచీరా నాకు నవ్వొచ్చింది.

ఆయనతో సంభాషించాలనే కుతూహలం జాస్తికావటంవల్ల ఆయనను సంభాషణలోకి దించాను. ఎవరితోనన్నా మాట్లాడటానికి నేను ఆదుర్దాపడి చాలా ఏళ్లయింది.

"మీరు భూమిమీదికి వచ్చిఎంతకాల మయింది? ఏంపనిమీద వచ్చారు? మీప్రపంచం ఎట్లా ఉంటుంది?" అంటూ ప్రశ్నమీద ప్రశ్న వేశాను.

ఆయన తన నిశ్చలమైన కళ్లు నాకేసి తిప్పి నవ్వుతూ, "నేనుమాలోకం విడిచిపెట్టి ఇంకాపూర్తిగా ఒకరోజు కాలేదు. ఈ మానవరూపం ధరించి రెండు గడియలుమాత్రమే అయింది. భూలోకాన్ని చూడదలిచినంతవరకూ నా స్వశరీరంతోనే చూశాను. కాని మానవశరీరం ధరించి మానవ వికారాలుకూడా తెలుసుకుంటేకాని మానవజీవితం అర్థం కా దనిపించింది. ఈ గంటలోపుగానే క్షుద్బాధా, నొప్పి మొదలైనవి అర్థమైనై. మాలోకంలోకూడా ఇటువంటి వికారాలుంటై కాని మే మా వికారాలవల్ల బాధపడం. మీదు మిక్కిలీ ఆవికారాలు మా జీవశక్తిని వృద్ధిచేసి మాలో చైతన్యం కలిగిస్తై. మేము వాటిని అనుభవించి ఆనందిస్తాం. మా తృష్ణలను మేము తగుమాత్రం పెరగనిచ్చి కాని తీర్చుకోము.

"మీ జీవితాలను మీరు కొద్దిగా మార్చుకుంటే తృష్ణలవిషయంలో మీరూ మామాదిరిగానే అవుతారని నేను తేల్చుకున్నాను.

"నేను గమనించినంతవరకూ మీ మానవజాతిని గురించి నా అభిప్రాయం ఏమంటే, మీ మేధస్సు ఇంకా చాలా లేతగా ఉంది. మీలో అతిమేధావులు కూడా చాలా అసంతృప్తికరమైనస్థితిలో ఉన్నారు.

"ఒకందుకు నా కాశ్చర్యం వేస్తుంది—మీ జ్ఞానేంద్రియాల శక్తిసామర్థ్యాలకూ మీ బుద్ధిదార్ఢ్యానికీ మించిన విషయాలను గురించి జిజ్ఞాస ఎందుకు చేస్తారు? మీకళ్లు ఒకక్షణంలో ఒక అణువును తప్ప స్ఫుటంగా చూడలేవు, మీబుద్ధి నాలుగుకొలతల పదార్థాలను అవగాహన చేసుకోలేదు. కాని మీరుప్రకృతి గీసినగిరిలో ఉండక వెర్రిగా పోతారు. దానివల్ల మీ మెదడు మొక్కపోతున్నది. అది ఎదగటంలేదు. మెదడుకు వ్యాయామం ఇవ్వటంగురించి మీ కేవిధమైన జ్ఞానమూ ఉన్నట్టు లేదు. అట్లా వ్యాయామం ఇస్తున్నవాళ్లు తప్పుగా ఇచ్చి మెదడును పాడుచేసుకుంటున్నారు.

“మీ అత్యాశ మిమ్మల్ని పాడుచేస్తున్నది. మీరు ఇసకరేణువులను గురించి నేర్చుకోదగినదంతా నేర్చుకుంటే ఎప్పటికైనా మీ సంతానం సృష్టినిగురించి నేర్చుకోగలుగుతుందేమో. కాని మీలో ప్రతివాడూ భగవంతుణ్ణి గురించి ఆలోచించేవాడే! కొందరు భగవంతుడున్నాడనే మూఢులూ, మరికొందరు లేడనే మూఢులూ!

“మీ అవసరాలు మీ రెరగరు; మీకు సంబంధం లేనివాటినిగురించి ఆలోచిస్తారు; అవసరం లేని జ్ఞానంతో మీ తలకాయలు నింపుతారు; అవసరంలేని విశ్వాసాలను గట్టిగా పట్టుకు వేళ్లాడతారు; ఒకరికొకరు అడ్డం వస్తారు. మీపక్కన ఎవరైనా నడుస్తూ మీకాళ్ల కడ్డం వస్తుంటే సహించలేరు, కాని మీ జీవితాలకు ఇతరులు అనుక్షణమూ అడ్డం వస్తుంటే సహించటమే కాక, మీరు ఇతరుల జీవితాలకుకూడా అడ్డం వస్తారు.

“మరొక విశేషం ఏమంటే, మీ వివిధ మానసిక ప్రవృత్తులను ఒకదానితో ఒకటి సమన్వయించాలనే ప్రయత్నం మీలో ఏమాత్రమూ కనిపించదు. మీ వేదాంతమూ, మీ మతమూ, మీ న్యాయమూ, మీ నీతీ, మీ విజ్ఞానమూ, మీ ప్రవర్తనా ఒకదాని కొకటి అంటవు. పరస్పర సంబంధంలేని వీటన్నిటినీ ఒక్కసారిగా మీ బుద్ధి ఎట్లా స్వీకరిస్తుందో నాకర్థంకాదు. ఒక దేశం మరొక దేశంతో యుద్ధం చెయ్యటం దౌర్జన్యం. అందుకుగాను సైనికులను నిర్బంధించటం మరొక దౌర్జన్యం. ఇంకొకరిమీద దౌర్జన్యం చెయ్యటానికిగాను ముందు మీమీద మీరే దౌర్జన్యం చేసుకుంటారు. బలంగలవాడు బలహీనుణ్ణి నిర్మూలించటంలో ప్రకృతిసిద్ధంగా తప్పేమీ లేదు. కాని మీ దైనికజీవితంలో ఆ విశ్వాసాన్ని ఏమాత్రమూ ప్రకటించరు!

“మీరు ఆరాధించే దేవత్వం ఏదయితే ఉందో అది మీ చట్టాలద్వారా నిర్మూలమవుతున్నది. మీ న్యాయచట్టం మీ స్వార్థాన్నీ ఇతరదుర్గుణాలనూ సంస్కరించటానికి బదులు సంరక్షిస్తున్నది.

“ఒకచోట చూశాను—ఒకమనిషి తనగొడుగు పోగొట్టుకున్నాడు. ఆ సంగతి తెలియగానే అతను నిప్పులు తొక్కిన కోతి అయి అటూ ఇటూ పరిగెత్తాడు. దారిలో ఒకపోలీసు కనిపిస్తే ఆ పోలీసుతో చెప్పాడు. ఆఖరుకు ఆగొడుగు మరొకడిచేతిలో కనిపించింది. వెంటనే ఉగ్రుడైపోయి ఆ మనిషిని తన చేతికర్రతో ఫెడీ ఫెడీ నాలుగుదెబ్బలుకొట్టి ఆచంకలోనించి గొడుగు లాక్కుని తనచంకలో పెట్టుకుని నిశ్చింతగా వెళ్లసాగాడు. అంత ఆదుర్దాపడ్డవాడు గొడుగు దొరకగానే వేసుకుంటాడనుకున్నాను. వేసుకోలేదు. ఏంచేస్తాడో చూస్తామని అతన్ని వెంబడించాను. ఒక ఆడమనిషి ఎదురుపడ్డదతనికి. ఆమె అతనితో ఏదో మాట్లాడి ఆగొడుగు తన కిమ్మని అడిగింది. సంతోషంతో ఇచ్చేశాడు!

“మరొకచోట ఒకమగవాడూ ఆడదీ కలిసి నడుస్తున్నారు. ఎదురుగా వస్తున్న మగవాడొకడు ఆమెను చూసి నవ్వాడు. వెంటనే ఆమెపక్కన నడుస్తున్న మగవాడు చెప్పశక్యంకాకుండా మండిపడి అతన్ని నానామాటలూ అన్నాడు. తరవాత ఇద్దరూ సాగిపోయినారు. ఆ మనిషి అతనితో మాట్లాడటం మానేసింది. ఆమెకు కోపం వచ్చిన సంగతి చూసి అతను ఆమెకు క్షమాపణ చెప్పుకున్నాడు, బతిమాలాడు. అతను ఆ క్షమాపణ తిట్లు తిన్నవాడి కెందుకు చెప్పలేదో నా కిప్పటికీ అర్థం కాలేదు.

“మీ ప్రపంచంలో జీవశక్తి దుర్వ్యయం అవుతున్నదని నా నిశ్చితాభిప్రాయం. ఆ విషయంలో మీకన్న జంతువులు చాలా ఉన్నతమైనస్థితిలో ఉన్నై. మీరు ప్రకటించే ఉద్రేకానికీ, సంపాదించే జ్ఞానానికీ తగినఫలితం రానే రావటం లేదు. మీలో విమర్శనాదృష్టి తగినంత లేకపోవటంవల్ల ఆ సంగతి తెలుసుకోలేకుండా ఉన్నారు.

“నాసలహా ఏమంటే, మీరు కొంతకాలంపాటు జ్ఞానాన్నీ సంస్కారాన్నీ విసర్జించి పశుత్వం అవలంబిస్తే మీజాతికి మళ్లీ పునర్జన్మ కలగవచ్చును. ఒక్కసారి తప్పుదోవను వెళ్లిన అనుభవం జాతికి తప్పకుండా వినియోగపడుతుంది. మీ పునర్జన్మ మీ ఈ జన్మకంటే తప్పకుండా బాగుంటుంది.”

౪

ఈనిష్పాక్షికాభిప్రాయాన్ని అత్యాశ్చర్యంతో విన్నాను.

"మీజ్ఞానం నా చెవులకు వింతగా ఉన్నప్పటికీ మీధోరణి కొంతవరకు నాకు సులగ్రాహ్యంగానే ఉంది. మాకూ మీగంధర్వులకూ నే నూహించిన దానికంటె ఎక్కువ సన్నిహితసంబంధం ఉండి ఉండాలి. లేకపోతే మీమాటలు నాకర్థమై ఉండవు," అన్నాను.

"దానికేమీ సందేహంలేదు!" అన్నాడాయన. "మానవులు శ్రమపడితే గంధర్వులతో సులభంగా పరిచయం సంపాదించవచ్చును. నేను మీ భూలోకపు జీవితం సులభంగా అర్థం చేసుకో కలిగాను. ఇవాళ ఉదయం అమెరికాలో—అక్కడ డప్పుడే పొద్దుగూకింది—హాలీవుడ్ చూస్తూ అక్కడ కనిపించిన ఒకరిద్దరు స్త్రీలమీదికి నామనస్సు వెళ్లటం గమనించి ఆశ్చర్యపడ్డాను. మాప్రపంచంలో నేను విశేషంకామాతురుడికింద లెక్కలోకి రాను. అక్కడ మాస్త్రీపురుషులు నగ్నంగా ఉంటారు. మీప్రపంచంలో శరీరాలు త్వరగా అందం చెడిపోతై; కనక మీరు బట్టలు కట్టుకోవటం తప్పని సరి అనుకుంటాను. నగ్న స్త్రీ నన్ను ఆకర్షించ లేనట్టే నిండుబట్టలు కట్టుకున్న మనిషికూడా నన్నాకర్షించలేదు. కాని అమెరికాలో కొద్దిపాటి దుస్తులు ధరించిన స్త్రీలు నన్ను అమితంగా ఆకర్షించారు.

"ఇంతకూ నేను భూలోకంలోకివచ్చిన కారణం చెప్పలేదు. వీలయితే ఇక్కడ ఉండిపోదామనే ఉద్దేశంతోనే నేను వచ్చాను. విషయ మేమంటే, నేనూ మాప్రపంచంలో బొత్తిగా అనామకుణ్ణి—అసలే గంధర్వులు దేవతలలో తక్కువజాతి. కొంతకాలం నించీ నాతక్కువతనం నన్ను బాధిస్తూవచ్చింది. నీ మాదిరిగానే నేనూ అసంతృప్తి ముఖ్యలక్షణంగా కలవాణ్ణి, విప్లవప్రియుణ్ణి, సంస్కారాభిలాషిని. కాని మాప్రపంచంలో ఎటువంటి సంస్కారానికీ నాకవకాశం కనిపించలేదు. మాకు సంస్కారం అవసరం లేదని కాదు; అటువంటి సంస్కారం గురించి నేను ఆలోచించేలోపుగా నాకన్నముందుగానే ఎవరో ఒకరు నేను చెయ్యదగినపని చేసేస్తారు.

"ఆఖరుకు నాకు భూలోకం కనిపించింది. ఇక్కడి జీవితాన్ని సంస్కరించి ఖ్యాతిసంపాదింతామని వచ్చాను. నాకంటె అన్నివిషయాలలోనూ హీనులయినవాళ్ల సమాజంలో వచ్చిపడితే నా ఆత్మకు చాలా తృప్తి కలుగుతుం దనిపించింది. మామూలు సుఖంతో నాకు మొహం మొత్తిపోయింది. నాకు కష్టాలమీద వాంఛ కలిగింది. కష్టాలను ఎదుర్కొంటేకాని నాకు నిజమైన ఆనందం కలగ దనిపించింది. బయలుదేరి వచ్చాను. కామగమనంవల్ల చూడవలిసింది యావత్తూ చూశాను. వచ్చి ఇంకా అరనైగడియలైనా కాకపూర్వమే నాకు మా ప్రపంచంమీద దృష్టి మళ్లింది.

"నే నిప్పు డొకటి తెలుసుకున్నాను. మనకు ఏ వాతావరణంలో ఒక మనోవికారం కలుగుతుందో ఆ వికారంతోపాటు ఆ వాతావరణంకూడా పోతే తృప్తి కలగదు. ఆ వాతావరణంలోనే ఆ వికారానికి విరుగుడు కలగాలి!" అన్నాడు గంధర్వుడు.

"అయితే మీరు మా ప్రపంచం విడిచిపెట్టటానికి నిశ్చయించారా?" అన్నాను.

"అవును. ఎప్పుడువెళ్లి మాకల్పవనాల్లో పడదామా అనిపిస్తున్నది. మీలోకపు కుళ్లును స్వయంగా చూసే టప్పటికి సంస్కరించాలనే అభిలాష దూరమై, తొలిగి పోదామనే వాంఛ ప్రబల మవుతున్నది."

"మేము నిజంగా దురదృష్టవంతులం. మీకున్న జ్ఞానం చూస్తే మీరు మా ప్రపంచంలో సామాన్యవ్యక్తి అని నా కనిపించటంలేదు. మీ జ్ఞానం మా మానవజాతికి వినియోగించగలిగితే—"

గంధర్వుడు నా కడ్డంవచ్చి, "హృదయం అడ్డు తగల నంతవరకూ అందరమూ జ్ఞానులమే. మన విషయాలను గురించి ఆలోచించేటప్పుడు మనహృదయం నిర్వికారంగా ఉండలేదు, కనకనే జ్ఞానంతో మనని మనం విమర్శించుకో లేకపోతాం. మీ ప్రపంచాన్ని గురించి మాట్లాడేటప్పుడు నా అంతజ్ఞానీ, వివేకీ ఉండడు. నిన్ను మా ప్రపంచానికి తీసుకుపోతే అక్కడ నువు మా అం

దరికన్నా ఎక్కువజ్ఞానం ప్రకటిస్తావు. నహుషుడేం చేశాడు? అంత మంచి ఇంద్రుడు స్వర్గాని కెన్నడూ లభించ లేదన్నారు. కాని అతనికి స్వర్గజీవితం మొహం మొత్తింది. అతనిఆత్మ భౌతికవాతావరణంకోసం తహ తహలాడ సాగింది; కాని ఆసంగతి పైకి అనసాహసించ లేకపోయినాడు. ఆఖరుకు అతనికి వెర్రెత్తిపోయింది. ఆవెర్రే అతనికి భూలోకప్రాప్తి ఇచ్చింది. అతను ఇంద్రుడుగా గడిపిన కొద్దికాలంలోనూ పొందలేని హాయి వెయ్యి సంవత్సరాలు అజగరంగా ఉండి పొందాడు," అన్నాడు.

"ఇతరుల సంగతి ఏమోకాని నేను మీ గంధర్వ లోకం వస్తే చాలా సుఖిస్తా ననుకుంటాను. స్వర్గం నా కక్కర్లే దని ఎన్నడో తీర్మానించుకున్నాను. మా లోకపుపరిస్థితులకు దగ్గరిగా ఉండి, ఇక్కడి కుళ్లంతా లేని ప్రపంచం ఏదన్నా ఉంటే అక్కడికి పోవటా నికి నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. న న్నేవిధంగానన్నా మీ గంధర్వలోకం చేర్చగలరా?" అని నేను గంధ ర్వుణ్ణి అడిగాను.

ఆయన నాకేసి చాలాసేపు నిర్ఘాంతపోయినట్టు చూసి, "నిన్ను మాలోకానికి తీసుకుపోవటం అసా ధ్యం కాదుకాని—" అని ఆగాడు.

"మీ రేమీ అనుమానించవద్దు. నా కీభూలో కపు జీవితంతో ఎంతరోత పుట్టిందో మీ రెరగరు. నేను మనుష్యమాత్రుడితో ఇంతసేపు ఇట్లా కూర్చుని సంభాషించలే దని నమ్మండి. నాయందు అనుగ్రహం ఉంచి నన్ను మీప్రపంచం చేర్చండి. అక్కడ అధ మాతిఅధముడుగా ఉండటానికైనా ఒప్పుకుంటాను!" అని ప్రాధేయపడ్డాను.

గంధర్వుడు తల పంకించి, "అయితే పోదాం, లే" అన్నాడు. నే నొక్కగంతువేసి లేచి నిలబడ్డాను.

౩

మేము గంధర్వలోకం ఎట్లా చేరుకున్నామో నాకు జ్ఞాపకంలేదు. ఆ వాతావరణం నాలో మొదట్లో కలిగించిన ఆనందం చెప్పలేను. ఎక్కడ చూసినా సౌందర్యం ఉట్టిపడుతున్నది. అంత నిష్కళంకమైన సౌందర్యం నేను కలలోకూడ ఊహించలేదు. ఆచెట్ల మీద ఒక ఎండుటాకుకాని ఒక ఎండురెమ్మగాని లేదు. ఆపచ్చికబయళ్లలో ఒక అంగుళంమేరఅయినా మట్టి కనిపించటంలేదు. అక్కడి చప్పళ్లే శ్రుతి యుతంగా వినిపించినై.

అక్కడి స్త్రీపురుషులంతా దిగంబరులు. కాని వారి అందం! దిగంబరత్వం వారికి చెల్లిపోయింది. ఎవరిమొహం చూసినా చిరునవ్వుతో కూడుకునిఉంది. ఎక్కడా ఏడుపులుకాని కేకలుగాని వినిపించలేదు.

నావెంట ఉన్న గంధర్వుడు నన్ను అనేకమంది స్త్రీపురుషులతో పరిచయంచేశాడు. అందులో ఒక పిల్ల నావంక మెరిసేకళ్లతో చూసి నాచెయి పట్టు కుని, "నాతో రా! నీకు మా ప్రపంచపు వింతలన్నీ చూపిస్తాను!" అన్నది. నేను నాస్నేహితుడికేసి అను మానిస్తూ చూశాను. ఆయన తల ఊపాడు.

నేనూ ఆపిల్లా కలిసి అతివేగంగా గంధర్వ ప్రపంచం యావత్తూ పర్యటనం చెయ్యసాగాం.

నా స్నేహితురాలు వసపోసిన పిట్టమోస్తరుగా విడవకుండా మాట్లాడుతూనే ఉంది. కాని ఆమెచెప్పే విషయాలు కొంతవరకు నా కర్థం కాలేదు. మిగిలినవి తెలుసుకోదగినవిగా కనిపించలేదు. ఆ ప్రపంచాన్ని ఎంత వివరంగా చూసినప్పటికీ నాకు అర్థమయింది ఒకటే సంగతి — భూలోకంలోకంటె ఇక్కడ ఆనందం హెచ్చుగా ఉంది, అందమూ హెచ్చు గానే ఉంది.

"మీ ప్రపంచం అన్నిమూలలా నాకు ఒకటి గానే ఉంది. అది నా దృష్టిలోపమేమో, ఇంతసేపటి నించీ చూపిన ప్రదేశం చూడకుండా చూస్తున్నాం. కాని నాకు కొత్తకొత్త వింతలు చూస్తున్నట్టుగా లేదు!" అన్నాను నా స్నేహితురాలితో.

"కొంతకాలం ఈ ప్రపంచానికి అలవాటు పడితేకాని ఆ తేడా తెలియదు. మా ప్రపంచంలో ఏ రెండు చెట్లూ, ఇళ్లూ, తోటలూ, మైదానాలూ ఒకటిగా ఉండవు. దేనిప్రత్యేకత, దేని అందం దానిదే!...ఇక ఈ పర్యటనం కట్టిపెట్టి మా ఇంటికి

పోయి మనిద్దరమూ వినోదింతాం. మానవుడితో క్రీడించటం ఎట్లా ఉంటుందో తెలుసుకుందా మని అభిలాషగా ఉంది. నీకుకూడా గంధర్వస్త్రీ సమాగమం అనుభవం ఉండి ఉండదు!" అన్నది స్నేహితురాలు.

ఈ మాటలు చెవిని పడగానే నారక్తం ఉడికిపోయింది. ఆ క్షణంవరకూ నామనసు అప్పుడప్పుడూ ఆమెమీదికి పోతూ ఉండింది. ఆ సౌందర్యాన్ని అనుభవిస్తే, ఆ సుకుమారశరీరాన్ని తాకితే, ఆమె నిత్యయవ్వనం అనుభవిస్తే ఎంత ఆనందంగా ఉంటుందో అని ఆశ్చర్యపడుతున్నాను. కాని ఆమె కుండ పగలేసి అట్లా మాట్లాడేటప్పటికి నాకు వాంతి అయేటంత పని అయింది. గంధర్వస్త్రీ కాదు, అంతకు మించిన రంభ అయినా సరే నా మీద తనకున్న వాంఛ అట్లా బయటపెడితే నేను సహించి ఉండను. ప్రవరుడు వరూధినిని చూసి అసహ్యించుకుని ఉండటం నా కిప్పుడర్థమయింది.

"నువు నన్ను మోహించావా ?" అన్నాను.

"అవును !" అన్నది. గంధర్వస్త్రీ.

"మాలో మోహించా నని చెప్పటం ఆచారం కాదు."

"మీలో స్త్రీ పురుషులు కామించరా !"

"కామిస్తాం. కాని ప్రేమిస్తే గాని ఒకరి నొకరు వాంఛించం. ప్రేమించనప్పుడు కూడా ప్రేమించామనే చెప్పుకుంటాం."

"ప్రేమించట మంటే ?"

ఏం చెప్పాలి ? "మీలో ప్రేమించరా ?" అన్నాను.

"అదేమిటో తెలిస్తేనా ?"

"ప్రేమించట మనేది అనుభవం కావాలి కాని నిర్వచించటం కష్టం. ఇటు చూడు. నేను నా హృదయం నీకు అర్పణం చేసినప్పుడు, నీకోసం సమస్తమూ త్యాగం చెయ్యటానికి నేను ఉద్యుక్తిణ్ణయినప్పుడు, నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నా నన్నమాట. తెలిసిందా?"

"హృదయ మంటే ?"

"హృదయమంటే తెలియదా ? ఉద్రేకం తెలుసునా ? ఉద్రేకం కలిగించేది హృదయం !"

"మాకు ఉద్రేకాలు కలగవు !" అన్నది ఆ దేవత.

"నీకిప్పుడు నామీద కలిగిందేమిటి?" అన్నాను.

"వాంఛ."

" అది ఎక్కడుం దంటావు ? "

"నామనస్సులో ! ఇంకెక్కడా ?"

"వాంఛను మనస్సుద్వారా తెల్సుకుంటావా?"

"మరేమిటి ?" అన్నదామె ఆశ్చర్యంతో.

తీరిపోయింది. ఈ గంధర్వులకు హృదయాలు లేవని తెలుసుకోవటానికి నా కింతకాలం పట్టింది. అందుకనే ఆ ప్రపంచంలో స్వేచ్ఛాప్రణయం సాధ్యమయింది. మానవుడుకూడా స్త్రీపురుషసంబంధాన్ని గురించి కేవలమూ మనస్సుతోనే ఉద్రేకం లేకుండా ఆలోచించగలిగినరోజున నీతి పోతుంది. నే నింతకాలమూ ఆ తప్పుదోవలోనే ఉన్నాను. నిజంగా మన్మథవ్యాపారంనించి హృదయమనేది తీసివేస్తే ఆ వ్యాపారమందు మానవుడికి నిజమైన ఆనందం ఉంటుందా ? ఈ మనిషి నన్ను అడగగానే పుట్టిన విముఖత్వమే పుడుతుందేమో !

"నాకు నీమీద వాంఛ కలుగనందుకు చాలా చింతిస్తున్నాను !" అన్నాను. చలనంలేని ఆమెకళ్లకేసి చూస్తుంటే నాకు నిజంగానే విముఖత్వం కలగసాగింది ఆమెమీద.

"పోనీ, దాని కేం ?" అన్నదామె. ఆమెకు నామీద ఏమాత్రమూ కోపం వచ్చినట్టు కనిపించలేదు. మేము చేతులు పట్టుకుని సాగిపోయినాం. అందరూ నాకేసి విచిత్రంగా చూడటం గమనించాను.

"ఎందు కిట్లా శరీరాన్ని కప్పుకున్నావు ? ఈ తొడుగు తీసేసి మామాదిరిగా తిరగరాదూ ?" అన్నదామె నాగుడ్డ పట్టి లాగుతూ. నేను చప్పున మానం రక్షించుకోకపోయినట్టయితే ప్రమాదం జరిగిఉండును.

ఊడిపోయినకుచ్చెళ్లు మళ్లా దోపుకుంటూ కోపంగా, "అట్లా ఎన్నటూ చెయ్యకు, నా కసహ్యం !" అన్నాను.

ఆమె ప్రకటించిన ఆశ్చర్యం వర్ణనాతీతం. నా ఉద్రేకం ఆమెకు చాలా మోటుగా కనిపించి ఉండాలి. నేను వెంటనే క్షమాపణ చెప్పాను. "క్షమించు! అసలు సంగతేమిటంటే మా మానవశరీరాలు చాలా అందవిహీనమైనవి. మీ గంధర్వులు నన్ని ఆచ్ఛాదన లేకుండా చూస్తే అసహ్యించుకుంటారు" అన్నాను. నాకోపం ఎంత ఆశ్చర్యకరంగా ఉండిందో, నా పశ్చాత్తాపంకూడా ఆమెకంత ఆశ్చర్యకరంగా ఉండిఉండాలి.

ఆమె నవ్వి, "ఎంత చిత్రమైనప్రాణివి!" అన్నది.

ఇంతలో ఒక గంధర్వుడు మావైపు వచ్చాడు. అతను నా స్నేహితురాలిని సమీపించి, "మా ఇంటికి పోయి కాసేపు ఆనందంగా గడుపుదాం, వస్తావా?" అన్నాడు. నా స్నేహితురాలు "పోదాం, పద!..." అన్నది. ఆమె నాతో పోతున్నానని చెప్పలేదు.

ఆ గంధర్వుడిమీద నాకు చెప్పరాని అసూయ కలిగింది. ఆమెమీద నాకు విముఖత్వం కలిగినప్పటికీ ఆమె నన్ను మోహించినందుకు నేను గర్వపడ్డాను. ఆమె నిశ్చింతగా మరొకడివెంట పోగానే నాకు గర్వభంగ మయింది. ఆమె నన్ను వాంఛించినప్పుడు ఎందుకు అంగీకరించకపోతినా అని దిగులుపడసాగాను.

నేను ఒంటరిగాణ్ణయిపోయినాను. ఏం చెయ్యటానికీ పాలుపోలేదు. నా స్నేహితురాలు నా హృదయంలో పెట్టిపోయిన చిచ్చు రగులుతున్నది. దాన్ని ఎట్లాగైనా ఆర్పాలి.

ఇంతలో దేవుడు పంపించినట్టు మరొక గంధర్వస్త్రీ ఆదారినే వచ్చింది. నేనుధైర్యంగా ఆమెను సమీపించి, "మీఇంటికి పోదామా? నాకు నీతో కొంచెంసేపు సుఖించాలని ఉంది!" అన్నాను. కాని నాగొంతు వణికింది.

"పోదాం, రా!" అన్నదామె ఏమాత్రమూ ఉత్సాహం లేకుండా. ఇద్దరమూ కలిసి ఆమె ఇంటికి వెళ్లాం. గంధర్వస్త్రీప్రొందంటే ఏమిటో నాకు తెలిసిపోయింది. నా ఉద్రేకమూ నా మొరటుతనమూ చూసి ఆమనిషి ఆశ్చర్యపడిపోయింది. ఆమె నిర్లిప్తత చూసి నేను ఆశ్చర్యపడ్డాను. ఇద్దరమూ వృథాకాలక్షేపం చేసినందుకు చెంపలు వాయించుకుని ఒకరిదగ్గిర ఒకరం సెలవు పుచ్చుకున్నాం. నేను వెయ్యిసంవత్సరాలలో కూడా గంధర్వస్త్రీని తాత్కాలికంగాకూడా ప్రేమించలేను. ఆమె నాకంటికి పశువుగా కనిపిస్తుంది, నేనామెకు అంతకంటె పశువుగా కనిపిస్తాను. ప్రేమించకుండా నేను స్త్రీవల్ల సుఖం పొందలేను.

గంధర్వ స్త్రీలమీది విముఖత్వంద్వారా గంధర్వలోకంమీది విముఖత్వంకూడా పైకి వచ్చేసింది. ఈ ప్రపంచం అందంగా ఉండుగాక, ఈ అందమే నన్నీ ప్రపంచానికి అంటకుండా చేస్తున్నది. నా ప్రవృత్తిలో అందాన్ని ఆనందించటమే కాక అనాకారితనాన్ని చూసి అసహ్యించుకోవటం కూడా ఉంది. ఈ గంధర్వులకు ఆ రెండోది చేతకాదు. అందాన్ని ఆనందించటం మెదడుకు సంబంధించినది. వీళ్లకు హృదయం లేదు. వీరి కంటికి అందంగా లేనిదాన్ని ఏమాత్రమూ ఉద్రేకం లేకుండా నాశనంచేస్తారు. అంతేకాని ద్వేషించటం వీ రెరగరు.

భూలోకంలోకూడా నే నిదే గమనించాను. నేను అందమైన భవనాలు చూశాను, అందగత్తెలైన స్త్రీలను చూశాను. వాటివల్ల ఆనందం కలిగినా వాటియందు మమకారం నాకెన్నడూ కలగలేదు. "ఇది నాది కాదు!" అనే భావమే కలుగుతూ ఉండేది.

ఈప్రపంచంకూడా నన్ను ఆకర్షించింది కాని నాలో "ఇది నాదే!" అనేవిశ్వాసం అణుమాత్రమైనా కలిగించలేకపోయింది.

అనుక్షణమూ భూలోకానికి తిరిగిపోవాలనే వాంఛ ప్రబల మవుతున్నది. కాలుకాలిన పిల్లి మోస్తరుగా నాస్నేహితుడికోసం వెతకసాగాను. ఆయన సహాయం లేకుండా ఎట్లా తిరిగిపోవటం? ఆయన ధర్మమా అని ఆయన ఆఖరుకు నాకు మళ్లీ దొరికాడు.

"ఎట్లా ఉంది మాప్రపంచం? మీలోకంనించి తిరిగివచ్చిన తరవాత మాప్రపంచంమీద నాకు అభి

మానం జాస్తి అయిం దని ఒప్పుకుంటాను!" అన్నా డాయన.

"నాకు మాప్రపంచంమీద అనురాగం జాస్తి అయిం దని చెప్పలేను కాని మీప్రపంచంమీద అనురాగంమాత్రం కలగలేదు," అన్నాను.

"ఏమీ?" అన్నా డాయన ఆశ్చర్యంతో "ఈ సౌందర్యం యావత్తూ నీకు రుచించలేదా?"

"రుచించింది! కాని మీ ప్రపంచంలో నాకు కావలసినవి కొన్ని లేవు. ఇంతకు పూర్వమే మాదొడ్లో ఉన్న ఎండుచెట్టొకటి జ్ఞాపకంవచ్చి ఏడు పొచ్చింది. అట్లా హృదయాన్నికదిలించే దృశ్యం మీప్రపంచంలో ఒక్కటి చూపండి! ఒక ఆర్తనాదం, కోపంలో తీవ్రంగా లేచిన ఒకకంఠస్వరం, మా పొలాలమీద వినిపించే ఒక స్వరరహితమైనపాట!—ఇక్కడ ఏముంది? అందరూ స్థాయీలప్రకారం మాట్లాడతారు! నా కిక్కడ బాగాలేదు. కోపమో, ఏడుపో, జాలో, నవ్వో రాకుండా నేను కాలం గడపలేను. నేను జీవిస్తున్నదే ఆ ఉద్రేకాలమీద. ఆఖరుకు పశ్చాత్తాపపడటానికైనా అవకాశం ఇవ్వదు మీప్రపంచం. మీ ప్రపంచంలో తప్పుచెయ్యటానికైనా అవకాశం లేకుండా చేసుకున్నారు. లిఖితాలిఖిత శాసనం మాప్రపంచంలో బోలెడంత ఉంది—తప్పుచేసి చెంపలు వాయించుకునేటందుకు. నేను వెళ్లిపోతాను. నన్ను దయ ఉంచి మళ్లీ మాలోకంలో దింపివెయ్యండి!" అన్నాను.

ఆగంధర్వుడు తల ఊపి, "నేను మొదటనే ఇట్లా అవుతుందనుకున్నాను పోదాంపద!" అన్నాడు.

ఒక ప్రశ్న

శ్రీ సామవేదం జానకీరామశర్మ.

అడిగితిని నేను - జన్మజన్మాంతరముల
కర్మబంధమ్ము గూర్చుచు, కడకు నాకు
దుస్సహాకఠోరదారిద్ర్యదుఃఖ కలిత
మామయజరాధిబాధాసహస్రపీడి
తము, నిరంతరతృష్ణావిలము, బలిష్ఠ
శత్రుషడ్వర్గబాధిత సర్వకాల -
మీ తనువు సృష్టి సేయగా నేల?

మొదల,

మనసునకు రాని, ఇదమిత్థ మనగలేని
జంగమవిహీనమగు ప్రపంచమున, సుఖము
దుఃఖమును గానరాని, ఎదో అనూహ్య
సహజ శాంతస్థితి! ఒకింత శక్తి కలదె
అను మకారణముగ నేమి యనుభవింప
దలచి సృష్టించితివి జీవతతి మహాద్భు

తమ్ము, వివిధమ్ముగా శాంతి వమ్మొనర్చి?
సృష్టినిర్బంధ మొనరించి, చెప్పుచేత
లందు నుంపంగఁజాలక, అఖిలభూత
గణము శిక్షింతు వెంత చక్కని ప్రభుండ
వోయి! కరుణాస్వరూప!! అహో యిదెట్టి
అర్థవచ్ఛద్ద మీ సృష్టియర్థ మేమి?